

Nr 209.

Av herr **Petrén, Alfred m. fl.**, *angående dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare, som åtnjuta pension från dövtumlärarnas pensionsanstalt.*

I kungl. propositionen nr 226 med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, m. m. föreslås dyrtidstillägg icke endast åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, utan bland annat även åt sådana f. d. befattningshavare, som äro berättigade till pension från *folkskollärarnas pensionsinrättning* eller understöd från *småskollärares m. fl:s åldersunderstödsanstalt*. Detta gäller om f. d. lärare och lärarinnor vid folkskolor, högre folkskolor eller kommunala mellanskolor, vid småskolor eller vid mindre folkskolor, f. d. biträdande eller extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskolor, f. d. lärare och lärarinnor vid med folkskoleseminarier förenade övningsskolor, vid av landsting eller städer upprättade småskoleseminarier, vid privata småskoleseminarier, vid lappmarks ecklesiastikverks skolor, vid enskilda skolor och barnhem även som vid av landsting eller städer inrättade skyddshem.

Uteslutna från dyrtidstillägg bli däremot enligt Kungl. Maj:ts förslag de grupper av förutvarande lärare i det allmänna tjänst, som åtnjuta pension från *dövtumlärarnas pensionsanstalt*, fastän de med sin lärargärning fylla en viktig uppgift i samhället, likartad med den, som är här ovan uppräknade befattningshavares. Delägare i dövtumlärarnas pensionsanstalt äro nämligen, jämlikt det den 8 oktober 1915 utfärdade reglementet för denna: a) manliga eller kvinnliga föreståndare och lärare vid de dövtumskolor, som i enlighet med lagen om dövtumundervisningen den 31 maj 1889 äro eller varda av skoldistriktet inrättade (dock icke särskilda lärare eller lärarinnor i övningsämnen

eller slöjd), b) föreståndarinna och lärarinnor vid skolhemmet i Vänersborg för blinda dövstumma, slöjdlärarinnor däri inberäknade, c) manliga föreståndare och lärare vid de av staten understödda folkhögskolorna — kvinnliga avdelningar däri inberäknade — och därmed förenade lantmannaskolor (dock icke särskilda lärare i övningsämnen eller slöjd), d) manliga föreståndare och lärare vid fristående statsunderstödda lantmannaskolor (dock icke särskilda lärare i övningsämnena och slöjd), e) manliga eller kvinnliga föreståndare och lärare vid de med statsmedel understödda sinnesslöanstalterna, slöjd- och handarbetslärare däri inberäknade, f) föreståndarinnor samt manliga eller kvinnliga lärare vid de med statsmedel understödda undervisningsanstalterna för vanföra, slöjd- och handarbetslärare däri inberäknade.

Då motion vid fjolårets lagtima riksdag väcktes angående krigstidstillägg åt pensionärerna i dövstumläraernas pensionsanstalt, blev denna motion av det särskilda utskott, som fick densamma till behandling, avstyrkt med den motivering, att, då riksdagen vid föregående behandling av motioner angående krigstidshjälp åt vissa grupper av befattningshavare, som ej kunde anses vara i statens tjänst, ehuru de erhöilo sin avlöning helt eller delvis av statsmedel, icke ansett sig böra tilldela krigstidstillägg åt sådana befattningshavare, borde icke heller pensionerade befattningshavare, som varit anställda vid statsunderstödda anstalter, beredas denna förmån. Samma riksdag beslöt emellertid, i anledning av kungl. proposition, att bevilja krigstidstillägg till pensionärerna i folkskolläraernas pensionsinrättning, fastän delägarna i denna icke äro i statens tjänst, medan riksdagen, i enlighet med nämnda utskotts hemställan, avslag motionen om krigstidstillägg till pensionärerna i dövstumläraernas pensionsanstalt. Och dock är denna likställd med folkskolläraernas pensionsinrättning därutinnan, att staten lämnar bidrag till båda dessa pensionsanstalter. Vidare finnes det bland de läroanstalter, vilkas befattningshavare äro delägare i folkskolläraernas pensionsinrättning -- vid sidan av dem, vilka få sin lärarepersonal till största delen avlönad av statsmedel -- även sådana, som i fråga om statens bidrag till verksamheten ingalunda äro gynnsammare ställda än de läroanstalter, vilkas befattningshavare äro delägare i dövstumläraernas pensionsanstalt. Sålunda hava skyddshemmen till och med vida mindre statsbidrag än t. ex. sinnesslöanstalterna och vanförestalterna. Slutligen är att märka, att änkor och minderåriga barn till befattningshavare, som varit delägare i dövstumläraernas pensionsanstalt, redan nu hava och enligt Kungl. Maj:ts framställning till riksdagen alltjämt få dyrtidstillägg, i det att sådant begärts för änkor och minderåriga barn

efter de befattningshavare, som tillhöra folkskollärarnas änke- och pupillkassa, vilket är fallet med delägarna i dövstumlärnas pensionsanstalt. I fråga om dessa är alltså det egendomliga förhållandet rådande, att de icke själva som pensionärer få dyrtidstillägg, men väl deras änkor och efterlämnade minderåriga barn.

Av det här anförda torde framgå, att det från principsynpunkt kan anses lika berättigat, att pensionärerna i dövstumlärnas pensionsanstalt erhålla dyrtidstillägg, som att pensionärerna i folkskollärarnas pensionsinrättning beredas denna förmån. Därtill kommer även den synpunkten, att många av de till förstnämnda kategori hörande hava så små pensioner, att de under nu rådande dyrtid äro alldeles otillräckliga för livsuppehållet, varav följden blivit, att de fått lida nöd eller vara utsatta för stora umbäranden, därest hjälp ej kunnat erhållas från annat håll, vilket icke alltid varit förhållandet. Det har sålunda i åtskilliga fall förekommit, att, då pensionärer av här ifrågavarande kategori till anstaltens ägare gjort framställning om dyrtidstillägg, densamma avslagits av den anledning, att de tillhöra *en statsunderstödd pensionsanstalt*. Detta har skett icke allenast i sådant fall, där det gällt enskild anstalt, utan även där fråga varit om av landsting upprättad anstalt. Riksdagen gjorde därför en god gärning, om den ville bevilja dyrtidstillägg även åt sådana f. d. befattningshavare, som åtnjuta pension från dövstumlärnas pensionsanstalt.

Enligt vad som inhämtats, är antalet dylika pensionstagare för närvarande 50. En här bifogad tablå utvisar pensionsbeloppets storlek i varje enskilt fall. Med tillämpning av de grunder för dyrtidstilläggets utgående, som uti här ifrågavarande proposition föreslås för andra pensionärer (nämligen för den del av pension eller understöd, som icke överstiger 125 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet 135 kronor, och för den del, som överstiger 125 kronor men icke 575 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar fyra tiondelar av nämnda grundtal) skulle på de nuvarande pensionärerna i dövstumlärnas pensionsanstalt komma ett dyrtidstillägg av sammanlagt cirka 60,000 kronor.

I anslutning till vad här blivit anført, tillåta vi oss alltså hemställa,

dels om sådan ändring i förslaget till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, att det i § 5 tillfogas ett 5:te moment, upptagande f. d.

befattningshavare vid dövstumskolor, blindanstalten i Vänersborg, folkhögskolor och lantmannaskolor samt sinnesslöanstalter och vanförestalter, vilka äro berättigade till pension från dövstumslärarnas pensionsanstalt; och

dels att det för utgående av dyrtidstillägg till pensionärer å 1919 års tilläggsstat begärda förslagsanslaget ökas med 60,000 kronor.

Stockholm den 1 april 1919.

Alfred Petré.

E. A. Enhörning.

Hj. Hulting,

A. O. Frändén.

Jöns Pålsson.

Adam Hult.

Mauritz Hellberg.

Ernst Lundell.

Bilaga.

T a b l å

över antalet nuvarande pensionstagare från dövstumslärarnas pensionskassa, fördelade å de olika slagen av läroanstalter och med uppgift å storleken av de pensionsbelopp de uppbära:

Läroanstalter	Befattningshavare	Antal	Pensions- belopp	Summa
Dövstumskola	Föreståndare	2	3,375	6,750
»	Föreståndarinna	1	1,500	1,500
»	Lärare	3	2,250	6,750
»	»	1	1,500	1,500
»	»	1	1,200	1,200
»	Lärlarinna	6	1,500	9,000
»	»	4	1,200	4,800
Sinnesslöanstalter	Föreståndarinna	1	1,350	1,350
»	»	1	1,275	1,275
»	»	1	1,170	1,170
»	»	1	675	675
»	Lärlarinna	1	900	900
»	»	1	897	897
»	»	2	825	1,650
»	»	1	750	750
»	Slöjdlärare	1	938	938
»	»	1	540	540
»	»	1	405	405
Vanföreståelseanstalt	Föreståndarinna	1	1,125	1,125
»	»	1	1,088	1,088
»	Lärare	1	1,005	1,005
Folkhögskola	Föreståndare	6	3,000	18,000
»	»	1	2,760	2,760
»	»	1	2,475	2,475
»	»	1	2,250	2,250
»	»	1	2,165	2,165
»	»	1	1,980	1,980
»	»	1	1,815	1,815
»	Lärare	1	1,725	1,725
»	»	1	1,257	1,257
»	»	1	1,050	1,050
»	»	1	692	692
Fristående lantmannaskola	»	1	1,242	1,242